

Dosarul nr. 2ra-1438/22
(2-18128941-01-2ra-07102022)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Mazur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău)

ÎNCHEIERE

14 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de recurenții Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, reprezentantul recurenților Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, avocatul Liliana Leanca și reprezentantul recurentului Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, Dinu Gherasim,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa împotriva Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, Alexandr Danilov și Timofei Danilov cu privire la repararea prejudiciului cauzat în urma accidentului rutier,

împotriva deciziei din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La data de 10 martie 2014, Olesea Negru și Crupa Luciano-Corado a depus cerere de chemare în judecată împotriva C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., Alexandr Danilov și Timofei Danilov cu privire la repararea prejudiciului cauzat în urma accidentului rutier.

În motivarea acțiunii, reclamantii au indicat că, la 10 martie 2011, pe traseul or. Chișinău-Tighina, din direcția sat. Chetrosu în direcția com. Sîngera, mun. Chișinău, în apropierea stației de alimentare PECO Gaz „APM”, a avut loc un accident rutier în care au fost implicate unitățile de transport „Fiat Seicento”, n/î XXXXX, condus de Olesea Negru și „Seat Toledo”, n/î XXXXX, condus de Alexandr Danilov, asigurat de răspundere civilă la C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. Vinovat de producerea accidentului rutier a fost recunoscut Alexandr Danilov, fapt confirmat prin sentința din 16 septembrie 2011 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, nr. 1- 421/11.

În rezultatul tamponării a avut de suferit reclamanta Olesea Negru, căreia i-au fost cauzate leziuni corporale grave, cât și fiul ei minor la acel moment - Crupa Luciano Corado, căruia i-au fost cauzate leziuni corporale medii. De asemenea, a fost deteriorat complet automobilul reclamantei, cât și au fost deteriorate bunurile personale.

Totodată, dat fiind gravitatea leziunilor suportate, o perioadă îndelungată de

timp - 4 luni, Olesea Negru a stat imobilizată la pat, ulterior a urmat o perioadă îndelungată de tratament și recuperare. Atât, pârâțul Alexandr Danilov, cât și ea, de îndată ce a avut posibilitatea la 13 mai 2011, a înștiințat C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. despre producerea accidentului rutier și a solicitat acordarea despăgubirii de asigurare.

A menționat reclamantii că, a fost pornit dosarul de daune nr. 0953/11, au fost examinate ambele unități de transport, dar pe parcursul la 4 luni de zile C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. nu a oferit nici un răspuns. Numai la 15 septembrie 2011, reclamanta Olesea Negru, a primit un răspuns prin care a fost informată că a solicitat remedierea autovehiculului deteriorat și că întocmirea dosarului de daune a fost suspendat prin dispoziția din 17 mai 2011.

În continuare, reclamanta a indicat că, a prezentat C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., pe lângă actele necesare, și sentința de condamnare a lui Alexandr Danilov, deciziile Curții de Apel Chișinău și Curții Supreme de Justiție și a mai solicitat repetat despăgubirea, însă cerințele ei au rămas nesoluționate.

În urma concretizării de mai multe ori a cerințelor, reclamantii au solicitat încasarea de la C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. a prejudiciului material cauzat ei (despăgubire de asigurare) în sumă de 1962220 lei, compus din: 10 500 lei, achitați pentru îngrijirea de o terță persoană timp de primele 3 luni; 178 200 lei - pentru ajutorul executării treburilor casnice de o terță persoană a câte 1800 lei lunar pe toată perioada; 43 410 lei și 64 de bani - costul mediu de piață al unui automobil similar cu cel deținut de ea până la accident, dat fiind faptul că nu se supune restabilirii; 50 000 lei - venitul mediu lunar de a câte 12 500 lei pentru perioada aflării în concediu medical; pentru incapacitatea de muncă - încasarea unei sume proporționale procentului dizabilității ceea ce constituie 70% - astfel, formându-se suma de 8750 lei lunar, iar pentru 62 luni - suma în mărime de 542 500 lei; 60% (7500 lei lunar) - pentru 12 luni - 90 000 lei, precum și 50% pentru 34 luni, ce constituie 212 500 lei; pentru tratament - 221 390 lei; pentru recuperarea trecută și pentru viitoare - 600 000 lei; prejudiciul pentru hainele distruse -13 720 lei.

De asemenea, pentru neachitarea la timp a despăgubirii de asigurare, reclamantii au solicitat încasarea penalității pentru întârziere pentru perioada 07 ianuarie 2020 - 07 iulie 2020 - suma în mărime de 343 074 lei și 60 de bani, pentru perioada 21 mai 2021 - 16 noiembrie 2021 - suma în mărime de 353 199 lei și 60 de bani.

Au mai solicitat reclamantii repararea prejudiciului biologic (despăgubire de asigurare) - a câte 500 000 lei pentru fiecare și repararea prejudiciului moral- a câte 100 000 lei pentru fiecare. Totodată, reclamantii au solicitat încasarea de la pârâții Alexandr Danilov și Timofei Danilov, în mod solidar, a prejudiciului material cauzat în sumă totală de 1962220 lei, prejudiciul biologic - a câte 500 000 lei pentru fiecare și prejudiciul moral - a câte 400 000 lei - pentru fiecare reclamant.

Reclamanta Olesea Negru a mai solicitat încasarea de la pârâțul Alexandr Danilov și suma în mărime de 158 975 lei și 88 de bani - cu titlu de dobândă de întârziere rezultată din neexecutarea obligației asumate, iar de la toți pârâții - încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea.

S-a încasat de la C.A. ”Donaris Vienna Insurance Group” S.A. în beneficiul Olesei Negru și a lui Luciano Corado Crupa prejudiciul material (despăgubirea de asigurare) în mărime de 339 020 lei și 64 bani, compus din: cheltuielile pentru tratament – 221 390 lei, costul bunurilor deteriorate (îmbrăcămintei) – 13 720 lei, costul autovehiculului – 43 410 lei și 64 de bani; cheltuielile pentru îngrijire pentru primele 3 luni – 10 500 lei; indemnizația/venitul ratat pe perioada aflării în concediul medical – 50 000 lei.

S-a încasat de la C.A. ”Donaris Vienna Insurance Group” S.A. în beneficiul Olesei Negru penalitatea de întârziere în mărime de 61 023 lei și 72 bani.

În rest cerințele reclamanților către C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., au fost respinse ca neîntemeiate.

S-a încasat de la Alexandr Danilov în beneficiul Olesei Negru prejudiciul material pentru tratament, îngrijire și remediere în sumă de 53 410 lei și prejudiciul moral în mărime de 25 000 lei.

S-a încasat de la Alexandr Danilov în beneficiul lui Luciano Corado Crupa prejudiciul moral în sumă de 15 000 lei.

În rest, cerințele reclamanților către Alexandr Danilov, au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

S-a încasat de la C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 12 001 lei și 33 de bani.

S-a încasat de la Alexandr Danilov în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1802 lei și 30 de bani.

Pârâțul Timofei Danilov, a fost eliberat de răspundere civilă (f.d. 238, Vol.V, 1-10, Vol.VI).

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 24 februarie 2022, Alexandr Danilov a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 22 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea în parte a hotărârii instanței de fond, în partea încasării din contul apelantului Alexandr Danilov a prejudiciului material, în rest în partea încasării prejudiciului moral să fie menținută fără modificări (f.d. 243, Vol.V, 31-34).

La 28 februarie 2022, C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. a declarat apel împotriva hotărârii din 22 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral (f.d. 244, 245, Vol. V, 28-30, Vol. VI).

La 02 martie 2022, Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa au declarat apel împotriva hotărârii din 22 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, în partea respingerii acțiunii și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral (f.d. 247-250, Vol. V, 35- 46, Vol. VI).

Prin decizia din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel declarată de Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, a fost respinsă cererea depusă de Olesea Negru cu privire la încasarea penalităților și dobânzii de întârziere suplimentară în ordine de apel, a fost admisă cererea de apel declarată de C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. și Alexandr Danilov.

A fost casată hotărârea din 22 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul

Centru, în partea încasării penalității de întârziere în mărime de 61 023 lei și 72 de bani, de la C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., și în partea încasării de la Alexandr Danilov a prejudiciului material în sumă de 53 410 lei, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri, prin care:

S-a respins cerința depusă de Olesea Negru cu privire la încasarea penalității din contul C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. în beneficiul Olesei Negru.

S-a respins cerința depusă Olesea Negru cu privire la repararea prejudiciului material din contul lui Alexandr Danilov în beneficiul Olesei Negru.

S-a dispus micșorarea proporțională a pretențiilor admise, a taxei de stat încasată de la C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. în beneficiul statului de la suma în mărime de 12 001 lei până la suma în mărime de 10 170 lei și 60 de bani, și respectiv a taxei de stat încasată de la Alexandr Danilov în beneficiul statului, de la suma în mărime de 1802 lei și 30 de bani, până la suma în mărime de 100 lei.

În rest hotărârea din 22 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost menținută.

În motivarea deciziei emise, instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a conchis asupra temeiniciei capetelor de cerere ale reclamantilor privind repararea prejudiciului material (despăgubirii de asigurare) în sumă de 339 020 lei și 64 de bani, compus din: cheltuielile pentru tratament – 221 390 lei, costul bunurilor deteriorate (îmbrăcămintei) – 13 720 lei, costul autovehiculului – 43 410 lei și 64 de bani; cheltuielile pentru îngrijire pentru primele 3 luni – 10 500 lei și indemnizația/venitul ratat pe perioada aflării în concediu medical – 50 000 lei.

Această soluție se impune prin prisma circumstanțelor de fapt care au fost constatate de instanța de judecată în cadrul examinării cauzei.

Instanța de apel a reiterat că la momentul comiterii accidentului rutier, la 10 martie 2011, Alexandr Danilov - recunoscut vinovat în comiterea accidentului, deținea polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă, seria AU 0100720 din 01 martie 2011, eliberată de C.A. „Donaris Groupe” S.A.

Respectiv, Colegiul a relevat că, C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., urma să acorde despăgubiri pentru prejudiciile produse din culpa asiguratului Alexandr Danilov, în caz de vătămare corporală, pentru persoanele aflate în acel autovehicul, cu excepția utilizatorului său, în temeiul art. 15 (alin. 1,2) al Legii nr. 414 din data de 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

Potrivit lit. l) alin. (3) art. 21 Legea nr. 414, în dosarul de daune se includ în mod obligatoriu: l) confirmarea scrisă a persoanei păgubite sau a reprezentantului ei că a fost despăgubită și că nu are pretenții față de asigurator; confirmarea se redactează în două exemplare semnate, câte un exemplar pentru fiecare parte, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 28 alin. (3).

Prin urmare, în mod temeinic instanța de fond a stabilit că nu pot fi reținute afirmațiile C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. de refuz în achitare a despăgubirii de asigurare pe motiv că prejudiciul material cauzat în urma accidentului rutier l-ar fi achitat integral persoana vinovată în producerea accidentului rutier, Alexandr Danilov, or, reclamanta apelantă Olesea Negru nu a indicat că nu mai are careva pretenții față de companie, depunând declarația de daune, în care a indicat suma prejudiciului material adus. De asemenea, asupra sentinței de condamnare a lui

Alexandr Danilov a depus cerere de apel referitor la prejudiciul material cauzat, indicând că ultimul nu i-a achitat integral prejudiciul material cauzat.

Astfel, instanța de apel a stabilit cu certitudine că C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. s-a limitat doar la constatările indicate în sentință precum că persoana vinovată a achitat prejudiciul material, necătând la faptul că era vădit faptul că prejudiciul material cauzat reclamanților este mai mare decât suma achitată reclamantei de către pârâțul Alexandr Danilov.

Instanța de apel a mai remarcat că C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. urma să stabilească care prejudiciu și sumă i-a fost achitată de Alexandr Danilov, în condițiile în care acesta a solicitat încasarea prejudiciilor cu titluri diferite.

Cu privire la argumentele apelanților Alexandr Danilov și C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. precum că nu a fost probată suma prejudiciului, instanța de apel a reiterat concluzia instanței de fond ca fiind justă și corectă potrivit căreia reclamanții au prezentat instanței facturi, bonuri fiscale ce atestă costul medicamentelor prescrise de medici pentru tratament și procurate de ei, costul investigațiilor prescrise, în sumă totală de 221 390 lei. Totodată, reclamanții au prezentat probe, ce demonstrează că în timpul accidentului rutier le-au fost distruse și hainele în care erau îmbrăcați. Au evaluat acest prejudiciu la suma de 13 720 lei, probe care nu au fost combătute de către participanții la proces. Or, instanța de apel nu a pus la îndoială faptul că, în urma accidentului rutier, bunurile menționate au fost distruse, au trecut un tratament, fiind raționale sumele solicitate.

Potrivit alin. (1) art. 23 al Legii nr. 414 prevede că, despăgubirea pentru avarierea sau distrugerea autovehiculului nu poate depăși nici una din următoarele valori: a) valoarea pagubei real suportate; b) diferența dintre valoarea autovehiculului la data producerii accidentului și valoarea rămasă; c) limita despăgubirii prevăzută de prezenta lege.

De asemenea, Colegiul civil a mai remarcat că instanța de fond corect a dispus și încasarea costului de piață al unui automobil analogic în mărime de 43 410 lei și 64 de bani, având în vedere că a fost deteriorat și automobilul reclamantei Olesea Negru, de model „Fiat Seicento”, n/î XXXXX, iar din actul de examinare a mijlocului de transport auto nr. 1172/07A, cu devizul estimativ, întocmit de S.R.L. „Exauto-Plus” la 17 februarie 2012, a rezultat cert că potrivit tehnologiei de recondiționare a autovehiculelor avariate, automobilul „Fiat Seicento”, n/î XXXXX nu este rațional de reparat, deoarece valoarea cheltuielilor depășesc valoarea medie de piață a unui automobil analogic.

La fel, prima instanță just a reținut ca fiind necesar de a admite doar parțial capătul de cerere privind încasarea cheltuielilor pentru îngrijire, și anume încasarea cheltuielilor pentru primele 3 luni, dat fiind faptul că din materialele cauzei s-a stabilit că în această perioadă reclamanta Olesea Negru era mobilizată la pat și avea nevoie de îngrijire din partea unei terțe persoane (f.d. 24-27, Vol.I).

Iar, potrivit declarațiilor scrise prezentate de Ecaterina Haceaeva, s-a constatat cu certitudine că reclamanta/apelantă a suportat asemenea cheltuieli pentru îngrijire, dar pentru cealaltă perioadă, în mod temeinic s-a respins pretenția, or, reclamanta/apelantă deja se deplasa singură și nu era strictă necesitate de îngrijire de către o persoană terță. Acest fapt nu a fost indicat nici în certificatele de dizabilitate și capacitate de muncă, anexate la materialele cauzei (f.d. 230-236, Vol.I).

Cu privire la cerința reclamantei privind încasarea sumei în mărime de 50 000 lei, compusă din venitul mediul lunar a câte 12 500 lei, pentru perioada aflării în concediu medical; pentru incapacitatea de muncă - încasarea unei sume proporționale procentului dizabilității ceea ce constituie 70% - astfel formându-se suma în mărime de 8750 lei lunar, iar pentru 62 luni- suma în mărime de 542 500 lei; 60% (7500 lei lunar) – pentru 12 luni – 90 000 lei, precum și 50% pentru 34 luni, ce constituie 212 500 lei, instanța de fond în mod temeinic a indicat că reclamanta/apelantă a fost în concediu medical 4 luni de zile, dintre care aproape 2 luni, a fost internată în spital.

Astfel, ținând cont de faptul că ultima este avocat, că nu are un salariu, că în această perioadă, din cauza producerii traumelor în urma accidentului rutier nu a putut activa, încheia contracte de acordare a asistenței juridice, fiind nevoită chiar și să rezilieze unele contracte avute cu cetățenii și să întoarcă înapoi sumele primite, instanța corect a admis cerința ultimei doar pe perioada aflării în imposibilitate de a munci, adică pe primele 4 luni.

Subsecvent, instanța de apel a apreciat critic afirmațiile apelantului C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., precum că nu urma a fi luat în calcul venitul mediu lunar, aceasta fiind avocat de profesie. Or, instanța de apel a reiterat că în cazul persoanei vătămate, la calcularea despăgubirii se va ține cont de evoluția previzibilă și conform așteptărilor raționale a veniturilor ei.

Cât ține de celelalte perioade solicitate, ținând cont și de prevederile alin. (2) art. 14 și art. 610 Cod civil, reclamanta/apelantă nu este îndreptățită să solicite sumele menționate, așa cum reclamantei/apelante i s-a stabilit și indemnizații, achitate de CNAS (f.d. 123-125, Vol. IV), ultima deja activa, chiar dacă nu în deplină măsură și ținând cont și de răspunsul Serviciului fiscal de Stat nr. XXXXX din 10 decembrie 2019 (f.d. 206, Vol. IV), de răspunsul XXXXX din 19 februarie 2020 al CNAS (f.d. 213-214, Vol. IV).

Astfel, instanța de apel a apreciat critic afirmațiile apelantei Olesea Negru, în susținerea cerinței menționate supra, or, în contextul în care Olesea Negru a primit indemnizații de la CNAS, plata altor indemnizații ar constitui o îmbogățire nejustificată.

Cu privire la pretenția privind încasarea penalității pentru neachitarea la timp a despăgubirii de asigurare, pentru întârziere pentru perioada 07 ianuarie 2020 – 07 iulie 2020 – 343 074 lei și 60 de bani, pentru perioada 21 mai 2021 – 16 noiembrie 2021- 353 199 lei și 60 de bani, instanța de apel a considerat-o drept neîntemeiată.

Instanța de apel a mai remarcat faptul că, că deși s-a solicitat încasarea penalității, instanța de fond a motivat pretenția prin prisma prevederilor art. 585, art. 619 Cod civil.

Potrivit alin. (1) art. 28 din Legea nr. 414, asigurătorul este obligat să plătească despăgubirile în termen de 10 zile calendaristice de la data finalizării dosarului de daune și să accepte cererea păgubitului privind modalitatea de plată a despăgubirii, care poate fi: a) în numerar; b) prin virament în cont bancar; c) prin virament în contul bancar al unității de specialitate care a efectuat sau va efectua reparația.

În corespundere cu prevederile art. 6 alin. (6) al Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006, cu privire la asigurări, în caz de încălcare a termenului de plată a indemnizației de asigurare sau a despăgubirii de asigurare din vina asigurătorului, acesta va plăti asiguratului, beneficiarului asigurării și/sau păgubitului, pentru fiecare zi de

întârziere, penalitate de 0,1% din suma indemnizației sau despăgubirii.

Prin urmare, la caz instanța de apel a reținut că nu s-a stabilit vina C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. cu privire la neplata despăgubirii de asigurare. Or, creanța pe care o are creditorul trebuie să fie certă, adică fermă, existența ei să nu de-a naștere la discuții, să fie lichidă, adică să aibă cuantumul determinat și să fie exigibilă, adică ajunsă la scadență.

Colegiul civil a reiterat că pentru a fi pusă în întârziere C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., urma a fi determinată în momentul adresării sumei despăgubirii, la caz, însă C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. în limitele legale a dispus suspendarea dosarului de daune nr. 0953/11 până la recunoașterea vinovăției asiguratului și prezentarea actelor necesare (f.d. 41, Vol. I), iar prin dispoziția nr. RCO-0953/11 din 02 ianuarie 2012 cu privire la despăgubirea de asigurare conform certificatului de asigurare nr. 0100720, C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. a dispus încetarea instrumentării dosarului de daune nr. 0953/11 fără achitarea despăgubirii de asigurare, pe motive că persoana vinovată Alexandr Danilov a achitat benevol prejudiciul cauzat părții vătămate Olesea Negru (f.d. 146-147, Vol. I).

Ca urmare, reclamanta Olesea Negru, s-a adresat în instanța de judecată.

În context s-a reținut că pe parcursul examinării cauzei, Olesea Negru și-a concretizat de mai multe ori cerințele, sumele solicitate fiind majorate. Astfel, C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. nu poate fi pusă la plata unei penalități, ori, cuantumul despăgubirii de asigurare a fost stabilit definitiv de instanța de judecată.

Conform art. 372 alin. (3) Cod de procedură civilă, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții. Se pot cere însă dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărârii în primă instanță, se poate solicita o compensație legală.

La fel, instanța de apel a respins și cerința Olesei Negru privind încasarea de la C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., în folosul său a sumei în mărime de 353 199 lei și 60 de bani, cu titlu de penalitate pentru perioada premergătoare datei de 01 iunie 2022, pentru 180 de zile (f.d. 80, Vol.VI), având în vedere că Colegiul civil a conchis asupra netemeinicii pretenției privind încasarea penalității.

De asemenea și suma pentru repararea cheltuielilor ce urmează a fi suportate, cum ar fi tratament ulterior, operații, după necesitate, tratament sanatoriu, corect a fost respinsă or, reclamantii nu au prezentat în acest sens probe, ce ar atesta necesitatea suportării anume a acestor cheltuieli în suma indicată, or, probațiunea constă în activitățile procesuale și procedurale prin care părțile și alte persoane implicate în proces stabilesc, prin mijloacele prevăzute de lege, elemente de fapt necesare pentru constatarea faptelor și împrejurărilor ce formează obiectul probațiunii. De altfel, prin sarcina probațiunii se înțelege obligația procesuală ce revine participanților de a dovedi împrejurările care formează obiectul probațiunii. Cel care formulează o pretenție trebuie să o și dovedească, să aducă proba viciului, prejudiciului și a legăturii cauzale dintre ele. Întrucât procesul civil este pornit de reclamant prin introducerea cererii de chemare în judecată, el are primul obligația să și dovedească pretențiile.

În corespundere cu prevederile art. 2033 Cod civil modernizat, în cazul

vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății, pe lângă repararea prejudiciului patrimonial și celui moral, se va plăti o despăgubire separată pentru însăși vătămare (prejudiciul biologic). Vătămarea sănătății cuprinde și vătămarea sănătății mintale doar dacă ea se manifestă printr-o maladie sau o stare care necesită asistență ori un serviciu medical.

Astfel, instanța de fond corect a respins prin prisma art. 6 Cod civil, solicitarea privind încasarea prejudiciului biologic, ținând cont de data producerii accidentului rutier, precum și de faptul că acest prejudiciu deja a fost încasat, incluzându-se, potrivit legislației civile, ce acționa la momentul impactului, în prejudiciu material/despăgubire de asigurare.

Cu privire la solicitarea privind repararea prejudiciului moral de la C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., instanța de apel a considerat-o drept neîntemeiată.

Or, art. 16 alin. (1) din Legea nr. 414/22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, indică cazurile în care asigurătorul nu acordă despăgubiri și la lit. 1) se regăsesc sumele de recuperare a pagubei morale rezultate din accident.

Prin urmare și acest capăt de cerere a fost respins ca fiind neîntemeiat, or, legislația Republicii Moldova în domeniul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă nu prevede repararea prejudiciului moral rezultat din suferințe fizice și/sau psihice cauzate de asigurați. Legiuitorul face trimitere la responsabilitatea persoanei vinovate de cauzarea de prejudicii morale, segmental, respectiv materiale, fiind acoperită de Codul civil al Republicii Moldova.

La fel, instanța de apel a apreciat drept nefondate afirmațiile reclamantilor cu privire la faptul că urmează ai fi reparat prejudiciul moral de către companie ca urmare a neachitării despăgubirii de asigurare pe parcursul acestei perioade îndelungate, or, compania nu poate fi pusă la plata prejudiciului moral, pretenția fiind neîntemeiată. În acest sens, instanța nu a pus la îndoială faptul că reclamantii au avut de suferit ca urmare a refuzului companiei la plata despăgubii, însă careva probe prin prisma art. 118 Cod de procedură civilă în susținerea prejudiciului moral nu au prezentat.

Mai mult, în corespundere cu art. 13 alin. (2) al Legii nr. 414/22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (în redacția la momentul apariției raporturilor juridice), limitele răspunderii asigurătorului sunt: a) de 500 000 lei – la avarierea sau distrugerea de bunuri, indiferent de numărul persoanelor păgubite într-un accident; b) de 350 000 lei – pentru fiecare persoană păgubită în caz de vătămări corporale sau deces, dar nu mai mult de 700 000 lei, indiferent de numărul persoanelor păgubite într-un accident.

Cu privire la pretențiile depuse față de Alexandr Danilov și Timofei Danilov, instanța de apel a remarcat că în corespundere cu prevederile art. 531 Cod civil, o obligație solidară nu se prezumă, ci se naște din act juridic, prin lege sau atunci când prestația este indivizibilă. Din această normă, coraborată cu art. 530 Cod civil, rezultă că în cazul din speță proprietarul autovehiculului, nu poate purta răspundere materială, morală solidar cu persoana vinovată în producerea acestui prejudiciu. Astfel, instanța corect l-a eliberat pe pârâțul Timofei Danilov de răspundere, pretențiile față de acesta fiind neîntemeiate în totalitate.

Totodată, cu privire la solicitarea privind încasarea și de la Alexandr Danilov a despăgubirii de asigurare în sumă de 1962220 lei, instanța de fond a reținut că ținând cont de faptul că această sumă a fost solicitată și de la pârâțul C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., fiind admisă parțial, instanța, întru excluderea încasării duble, a îmbogățirii fără justă cauză, a respins cerința, cu excepția încasării de la pârâțul Alexandr Danilov a sumei în mărime de 53 410 lei, pe care ultimul s-a obligat s-o achite în recipisa, eliberată Olesei Negru la data de 22 iunie 2011 (f.d. 110, Vol.1).

Instanța de apel a considerat drept pripită concluzia instanței de fond, or, prin încasarea sumei prejudiciului în mărime de 53 410 lei, nu a fost înlăturată dubla încasare a sumei despăgubirii, astfel, încasarea plății menționate și de la Alexandr Danilov nu este justificată. Or, s-a evidențiat că cheltuielile pentru tratament și îngrijire, remediere deja au fost incluse în despăgubirea de asigurarea dispusă spre încasare de la C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., astfel, reclamanta/intimată nu poate pretinde aceste cheltuieli și de la Alexandr Danilov.

Cât ține de cerința privind încasarea de la Alexandr Danilov a prejudiciului biologic a câte 500 000 lei, de la fiecare, instanța corect a respins-o ca neîntemeiată din motivele invocate mai sus.

Potrivit art. 1422 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Alin. (1) al art. 1423 Cod civil statuează că, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensație poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Astfel, cu privire la pretenția privind încasarea de la pârâțul Alexandr Danilov a prejudiciului moral în mărime de 400 000 lei și respectiv 50 000 lei, pentru fiecare, instanța de fond corect a apreciat că s-a constatat cu certitudine că în urma producerii accidentului rutier reclamanților li s-au cauzat suferințe fizice și psihice, din care motiv prejudiciul moral urmează a fi încasat de la persoana vinovată în comiterea infracțiunii de încălcare a regulilor de circulație, dar în mărime care această compensație poate aduce satisfacție persoanei vătămate, ținând cont și de sumele încasate cu titlu de prejudiciu material.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în așa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimă.

Prin urmare, apreciind în ansamblu circumstanțele speței și având în vedere principiile reparării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate, instanța de apel a constatat că

instanța de fond just a apreciat cuantumul prejudiciului moral la suma de 25 000 lei, și respectiv 15 000 lei, ca fiind o compensație ce ar aduce satisfacție echitabilă Olesei Negru și fiului acesteia Luciano-Corado Crupa.

Or, Colegiul civil a considerat că suma în mărime de 400 000 lei solicitată spre încasare în beneficiul lui Luciano-Corado Crupa și suma în mărime de 500 000 lei solicitată de reclamanta Olesea Negru, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, este excesivă și disproporțională principiilor compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, motiv din care nu poate fi satisfăcută integral, nefiind stabilite suferințele morale de o asemenea intensitate, precum și la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

De asemenea, instanța de apel a dispus respingerea pretenției privind încasarea dobânzii de întârziere de la Alexandr Danilov, inclusiv și conform solicitărilor concretizate în instanța de apel pe marginea sumei dobânzii de întârziere, ca fiind o pretenție subsecventă pretenției de bază privind plata prejudiciului material, care a fost respinsă.

Conform art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

În conformitate cu art. 83 Cod de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

Conform art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Prin urmare, având în vedere că instanța de apel a conchis asupra netemeinicii hotărârii din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea încasării penalității de întârziere în mărime de 61 023 lei și 72 de bani, de la C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., și în partea reparării de la Alexandr Danilov a prejudiciului material în sumă de 53 410 lei, s-a micșorat proporțional pretențiilor admise, taxa de stat încasată de la C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. în beneficiul statului de la suma în mărime de 12 001 lei până la suma în mărime de 10 170 lei și 60 de bani, și respectiv taxa de stat încasată de la Alexandr Danilov în beneficiul statului de la suma în mărime de 1802 lei și 30 de bani, până la suma în mărime de 100 lei, pentru pretenția privind repararea prejudiciului moral.

În concluzie, instanța de apel a reiterat faptul că instanța de fond incorect în parte a adoptat soluția, astfel că cererea de apel depusă de C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. și Alexandr Danilov, a fost admisă, fapt ce atrage după sine casarea în parte a hotărârii instanței de fond și adoptarea unei noi hotărâri, în partea casată.

La 07 septembrie 2022, recurenții Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa au depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău în partea

respingerii apelului declarat de Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, în partea respingerii cererii depusă de Olesea Negru cu privire la încasarea penalităților și dobânzii de întârziere suplimentare în ordine de apel, în partea admiterii apelurilor declarate de Alexandr Danilov și C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. precum și casarea hotărârii din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii pretențiilor depuse de Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa și emiterea unei noi decizii prin care acțiunea Olesei Negru și a lui Luciano-Corado Crupa împotriva C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., Alexandr Danilov și Timofei Danilov cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin infrațiune să fie admisă integral.

Concomitent, la aceeași dată - 07 septembrie 2022, reprezentantul recurenților Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, avocatul Liliana Leanca a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, reiterând cele solicitate în cererea de recurs depusă anterior.

La 09 septembrie 2022, reprezentantul recurentului C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., Dinu Gherasim a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 22 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa împotriva lui Alexandr Danilov, Timofei Danilov și C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin infrațiune să fie respinsă ca fiind neîntemeiată precum și încasarea din contul intimațiilor Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa în beneficiul C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A. a cheltuielilor de judecată reprezentate prin taxa de stat și cheltuielile de asistență juridică.

În motivarea recursurilor depuse de recurenții Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, reprezentantul recurenților Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, avocatul Liliana Leanca și reprezentantul recurentului C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., Dinu Gherasim, în contradictoriu, au indicat că instanța de apel și prima instanță la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept procedural și material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor legale aplicabile speței.

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 07 octombrie 2022 (f.d. 217, vol. VI), instanța de recurs a comunicat intimațiilor recursurilor depuse, informând despre necesitatea depunerii referinței.

Prin referința depusă la 04 noiembrie 2022 și repetat la 11 noiembrie 2022, reprezentantul intimatului C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., Dinu Gherasim, a solicitat respingerea cererii de recurs depusă de către reprezentantul recurenților Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, avocatul Liliana Leanca, ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă,

recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 09 iunie 2022, iar cererile de recurs au fost depuse la 07 septembrie 2022 și la 09 septembrie 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea prin intermediul oficiului poștal și poștei electronice a copiei deciziei integrale participanților la proces la 08 iulie 2022, conform scrisorii de însoțire (f.d. 114, 115 vol. VI). Astfel, cererile de recurs declarate sunt depuse în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de recurenții Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, reprezentantul recurenților Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, avocatul Liliana Leanca și reprezentantul recurentului C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., Dinu Gherasim, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererile de recurs se consideră inadmisibile în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, cererile de recurs declarate de recurenții Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, reprezentantul recurenților Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, avocatul Liliana Leanca și reprezentantul recurentului C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., Dinu Gherasim, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul părților recurente cu soluția pronunțată de instanța de apel și prima instanță, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, procedura admisibilității

constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII, Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera ca fiind inadmisibile cererile de recurs declarate de recurenții Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, reprezentantul recurenților Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, avocatul Liliana Leanca și reprezentantul recurentului C.A., „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., Dinu Gherasim.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de recurenții Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, reprezentantul recurenților Olesea Negru și Luciano-Corado Crupa, avocatul Liliana Leanca și reprezentantul recurentului Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, Dinu Gherasim, împotriva deciziei din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat